

Ryan Holiday

EGO JE NAŠ SOVRAŽNIK

Obvladajmo svojega največjega nasprotnika

Ryan Holiday

EGO JE NAŠ SOVRAŽNIK

Obvladajmo svojega največjega nasprotnika

Prevedel Sandi Kodrič

UMco

Ljubljana, 2017

Ryan Holiday
EGO JE NAŠ SOVRAŽNIK

Obvladajmo svojega največjega nasprotnika

EGO IS THE ENEMY

The Fight to Master Our Greatest Opponent

Copyright © 2016 by Ryan Holiday

All rights reserved including the right of reproduction in whole or in part in any form.

This edition published by arrangement with Portfolio, an imprint of Penguin Publishing Group, a division of Penguin Random House LLC.

© za Slovenijo UMco, d.d., 2017. Vse pravice pridržane.

Prevod: Sandi Kodrič

Izdajatelj in založnik: UMco d.d.

Zbirka Preobrazba

Urednik: dr. Samo Rugelj

Pomočnica urednika: Renate Rugelj

Jezikovni pregled: Mira Turk Škraba

Oblikovanje ovitka: Aleš Cimprič

Postavitev: Diana Volčjak

Slika na naslovnici: Depositphotos

Tisk: Primitus d.o.o.

Naklada: 400 izvodov, 1. natis

Ljubljana, 2017

Izdajo knjige je podprla:

sij | skupina

Brez pisnega dovoljenja založbe je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnem koli obsegu ali postopku, skupaj s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranitvijo v elektronski obliki, v okviru določil Zakona o avtorski in sorodnih pravicah.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

159.923.2

HOLIDAY, Ryan

Ego je naš sovražnik : obvladajmo svojega največjega nasprotnika
/ Ryan Holiday ; prevedel Sandi Kodrič. - 1. natis. - Ljubljana : UMco,
2017. - (Zbirka Preobrazba)

Prevod dela: Ego is the enemy

ISBN 978-961-6954-77-8

289587200

UMco d.d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 520 18 39
e-naslov: bukla-urednistvo@umco.si, spletna stran: www.bukla.si

Ne verjemite, da tisti, ki vas želi potolažiti, brezskrbno živi med preprostimi in tihimi besedami, ki vam včasih tako dobro denejo. V njegovem življenju je več težav in žalosti kot v vašem. Če ne bi bilo tako, ne bi mogel poiskati teh besed za vas.

– RAINER MARIA RILKE

VSEBINA

Boleči prolog	11
Uvod	21

PRVI DEL: VZPENJANJE

Govorimo, govorimo, govorimo	43
Biti ali delati?	51
Postati učenec	59
Ostanite hladnokrvni	67
Izvajajte strategijo platna	75
Obvladajte se	83
Zapustite svojo glavo	89
Nevarnost preuranjenega zadovoljstva	97
Delo, delo, delo	103
Pri vsem, kar sledi, je ego vaš sovražnik	109

DRUGI DEL: VRH

Vedno ostanite učenec	125
Ne pripovedujte si pravljic	131
Kaj je pomembno za vas	139
Upravičenost, nadzor in paranoja	145
Upravljanje samega sebe	151
Varujte se samoljubja	157
Meditirajte o brezmejnosti	163
Ostanite trezni	169
Pri večini tistega, kar sledi, je ego vaš sovražnik	175

TRETJI DEL: DNO

Živ čas ali mrtev čas?	197
Trud zadošča	203
Trenutki iz <i>Kluba golih pesti</i>	211
Potegnite črto	217
Sami merite svoj čas	225
Vedno ljubite	231
Pri vsem, kar sledi, je ego vaš sovražnik	239

EPILOG	243
Kaj vam priporočam v branje?	249
Izbrana bibliografija	251
Zahvala	255

BOLEČI PROLOG

To ni knjiga o meni. Toda ker gre za knjigo o egu, ne morem mimo tega vprašanja, saj bi bil hinavec, če ne bi razmišljal o tem.

Kdo, za vraga, sem jaz, da sem napisal to knjigo?

Moja zgodba ni posebno pomembna za nauke, ki sledijo, a jo želim kljub temu na kratko povedati takoj na začetku, da vam predstavim kontekst te knjige. Sam sem namreč občutil vpliv ega v vsaki od faz mojega kratkega življenja: med prizadevanjem, ob uspehih, ob neuspehih. Znova in znova.

Pri devetnajstih letih sem zaznal osupljivo in prelomno priložnost in zato prekinil študij. Mentorji so tekmovali za mojo pozornost in me vzgajali kot svojega varovanca. Imeli so me za bodočega zmagovalca, bil sem *tisti fant*. Na uspeh mi ni bilo treba dolgo čakati.

Postal sem najmlajši menedžer pri agenciji za razvijanje talentov s sedežem na Beverly Hillisu in delal z mnogimi slovitimi rock skupinami. Svetoval sem pri izdaji knjig, ki so se prodajale v milijonih izvodov in ustvarjale nove literarne žanre. Pri enaindvajsetih sem postal strateški planer

v družbi American Apparel, eni od največjih imen v svetu mode. Kmalu sem napredoval v direktorja marketinga.

Pri petindvajsetih sem izdal prvo knjigo – s svojim portretom na platnicah –, takoj je postala kontroverzna uspešnica. Televizijska postaja je odkupila pravice, da ustvari oddajo o mojem življenju. Spoznal sem vse vidike uspeha – vpliv, prepoznavnost, pojavljanje v medijih, zveze, denar, celo malenkost razvpitosti. Pozneje sem na tej podlagi zgradil uspešno podjetje, v katerem sem sodeloval z znanimi, premožnimi klienti, kar me je pripeljalo do tega, da sem dobival povabila za predavanja na konferencah in ekstravagantnih dogodkih.

Z uspehom je prišla tudi skušnjava, da si olepšam svojo zgodbo, jo malo prikrojim, zamolčim vpliv sreče in jo olepšam z mitološkim okrasjem. Saj veste, herkulsko premaganje težav na poti, spanje na tleh, nasprotovanje staršev, trpljenje zaradi ambicioznosti. To je pravljicarstvo, v katerem tvoj talent postane tvoja identiteta, vrednost človeškega bitja pa se meri z njegovimi dosežki.

Vendar pa takšna zgodba ne bi bila niti iskrena in niti koristna. Zdajle, ko vam to pripovedujem, izpuščam veliko podrobnosti. Izpustil sem napetosti in skušnjave, živčne preobrate in napake – vse napake, ki so bile izrezane med montažo tega filma. O nekaterih dogodkih raje ne govorim: kako me je v javnosti onemogočil nekdo, ki sem ga globoko spoštoval, kako me je ta dogodek dobesedno spravil na urgenco; kako sem nekoč izgubil živce, vkorakal v šefovo pisarno, mu priznal, da ne zmorem več in da se vračam k študiju – in to sem resno mislil. Minljivost *bestsellerskega* statusa. Kratkotrajnost kakega uspeha (en teden). Podpisovanje knjige, na katerem se je prikazala le *ena* oseba.

Podjetje, ki sem ga ustanovil, se je sesulo, da sem ga moral postavljati na novo. Dvakrat. To so le nekateri od trenutkov, ki so bili umaknjeni iz zgodbe.

In tudi ta, manj prikrojena slika, je le delček življenja, vendar pa se malo bolj dotika raznih plati življenja, vsaj tistih, ki so pomembne za to knjigo: ambicije, dosežki, težave.

Nisem človek, ki bi verjel v razsvetljenja. Ni enega samega trenutka, ki človeka spremeni. Veliko jih je. V nekem šestmesečnem obdobju leta 2014 se mi je zdelo, da se mi taki trenutki kar vrstijo.

Najprej se je podjetje American Apparel – v katerem mi je sicer dobro šlo – znašlo na robu bankrota. Imelo je na stotine milijonov dolga in ostalo le senca svoje prejšnje slave. Njegovega ustanovitelja, človeka, ki sem ga občudoval od otroštva, so odpustili člani upravnega odbora, ki si jih je nekoč prej izbral sam. Agencija za razvijanje talentov, v kateri sem si ustvaril ime, je bila v podobni kaši, saj so jo upniki tožili na sodišču. Še nekdo drug od mojih mentorjev je približno v tistem času propadel, ravno tako kot moj odnos z njim.

To so bili ljudje, ki so oblikovali moje življenje. Ljudje, ki sem jih občudoval in se učil od njih. Njihovo stabilnost – finančno, emocionalno, psihološko – sem imel za samoumevno, bila je ključna za mojo eksistenco in samozavest. Pa vendar so drug za drugim propadali pred mojimi očmi.

Počutil sem se, kot da sem na vlaku, ki je iztiril. Od tega, da nekoga občuduješ od otroštva, pa do ugotovitve, da *nikakor* nočeš postati kot on, je korak, na katerega se ne da pripraviti.

Tudi sam se nisem mogel izogniti zagatam. Ravno v najbolj nepravem trenutku so mi življenje začenjale greniti težave, ki sem jih dolgo zapostavljal.

Kljub preteklim uspehom sem se ponovno znašel v mestu, kjer sem začel, utrujen in preobremenjen. Težko prisluženi svobodi sem se odpovedal, ker nisem znal reči ne ponujenemu denarju in ustvarjalnemu nemiru. Toda zapletel sem se tako globoko, da me je vsaka najmanjša motnja pahnila v nenadzorovan bes. Delo, v katerem sem prej užival, mi je postalo mučno. Moja vera vase in druge ljudi je usahnila. Kakovost mojega življenja je bila na ničli.

Spominjam se dogodka, ko sem se po nekajtedenski službeni poti vrnil domov in zapadel v paniko, ker brezžično omrežje v hiši ni delovalo. *Kaj če ne bom odposlal te e-pošte. Kaj če ne bom odposlal te e-pošte. Kaj če ne bom odposlal te e-pošte ...*

Misliš si, da delaš tisto, kar moraš. Družba te nagraduje za to. Potem pa doživiš, da te izbranka, za katero si upal, da bo tvoja žena, zapusti, ker nisi več isti človek, kot si bil, ko sta se spoznala.

Kako se zgodi nekaj takega? Si res lahko danes na vrhu sveta, jutri pa se izkopavaš iz ruševin in sestavljaš razbitine?

Dobra stran je bila vsaj to, da sem se sprijaznil z dejstvom, da sem bil deloholik. Ne le »nekdo, ki pač preveč dela« ali »daj, sprosti se in si vzemi čas zase«, pač pa »če se ne zresni in sestavi, ga bo prezgodaj pobralo«. Spoznal sem, da sem za uspeh, do katerega sem se dokopal z elanom in vztrajnostjo, plačal visoko ceno – tako kot drugi. Ni šlo zgolj za količino dela, temveč za njegov pomen v mojem vrednotenju samega sebe. Bil sem ujetnik lastnih misli, zaklenjen v lastno glavo. Rezultat tega je bilo izmenjevanje bolečin in frustracij. Moral sem poiskati razloge, da me ne bi doletela enako tragična usoda kot moje mentorje.

Kot raziskovalec in pisec sem dolgo proučeval zgodovino in poslovanje podjetij. Kot pri vseh zadevah, ki se tičejo ljudi, tudi pri tem velja: če opazujemo dovolj dolgo, se pokažejo vzorci. Take reči so me od nekdaj fascinirale in čisto v ospredju je bil ego.

O egu in njegovih učinkih sem že vedel nekaj. Pravzaprav sem že kako leto pripravljal to knjigo, ko so se odvili dogodki, ki sem jih omenil zgoraj. Toda boleče izkušnje iz tega obdobja so mi predmet proučevanja osvetlile na način, ki ga prej nikakor nisem mogel doumeti.

Omogočile so mi opazovati vpliv ega ne samo pri sebi, temveč tudi pri prijateljih, kolegih in klientih, od katerih so bili nekateri na najvišjih položajih. Zaradi ega so nekateri ljudje, ki sem jih občudoval, izgubili na milijone dolarjev. Kot nekoč Sizifa jih je ego vedno znova po uspehih vračal na začetek. Zdaj sem tudi sam pogledoval čez rob prepada.

Nekaj mesecev po tem spoznanju sem imel frazo »EGO JE TVOJ SOVRAŽNIK« tetovirano na desni podlakti. Ne vem, od kod so se vzele te besede, verjetno iz knjige, ki sem jo davno tega prebral, zdaj pa so mi služile kot tolažba in opomnik. Na moji levi roki pa zdaj piše »OVIRA JE PRAVA POT«. Na ta dva stavka se ozrem vsak dan in jima pustim, da me vodita pri življenjskih odločitvah. Ne gre drugače, kot da ju vidim, kadar plavam, kadar meditiram, kadar pišem, ko se zjutraj prham. Oba stavka me pripravljata in opominjata, naj izberem pravo pot, ko se znajdem pred kakršnokoli dilemo.

Te knjige nisem napisal, ker bi me razsvetlila kaka posebna modrost, za katero bi se počutil kvalificiranega, da bi o njej pridigal drugim, ampak zato, ker je to knjiga, kakršno

bi si sam nekoč želel imeti ob sebi, ko sem se znašel na kritičnih točkah v svojem življenju. Ko so bila pred menoj tista bistvena vprašanja, ki se zastavljajo vsakomur: Kdo želim postati? Po kateri poti naj grem? (*Quod vitae sectabor iter.*)

In ker smatram taka vprašanja za brezčasna in univerzalna, sem se v knjigi (razen tega prologa) naslanjal na filozofijo in zgodovinske primere namesto na lastne izkušnje.

Zgodovinske knjige so praviloma polne zgodb o obsesivnih, vizionarskih genijih, ki so preoblikovali svet z močno, skoraj iracionalno silo, jaz pa sem uvidel, da je v zgodovini skritih tudi mnogo posameznikov, ki so premagovali svoj ego, se izogibali pozornosti in postavljali višje cilje nad lastno potrebo po priznanjih. Iskanje in predstavljanje takih zgodb je bilo moja metoda za učenje in vsrkavanje znanja.

Kot na moje druge knjige je tudi na to vplivala filozofija stoikov in drugih klasičnih mislecev. Od njih intenzivno črпам že vse svoje življenje. Če vam bo karkoli iz te knjige v pomoč, je to njihova zasluga in ne moja.

Grški govornik Demosten je nekoč rekel, da se krepost začne z razumevanjem in konča s pogumom. Začeti moramo s spoznavanjem sebe in sveta na nov način. Potem pa si moramo prizadevati biti drugačni in ostati drugačni – to je težji del. Ne bom trdil, da morate v celoti zatreti vsako trohico ega v sebi ali da je kaj takega sploh mogoče. Gre predvsem za opomnike, moralna načela, ki spodbujajo naša višja stremjenja.

Aristotel v svoji slavni *Etiki* uporabi analogijo s krivo lese- no palico, da bi z njo opisal človekovo naravo. Izurjen mi- zar zna zakrivljen les izravnovati s počasnim pritiskanjem v nasprotni smeri – s tem ga uravnava. Res je, da je Kant več

kot tisoč let pozneje prezirljivo zagodrnjal, da se »iz krivega vejevja človeštva ne da napraviti ravnih desk«. Morda ne bomo nikoli ravni, lahko pa si prizadevamo za *izravnavanje*.

Lepo je imeti občutek, da smo posebni, obdarjeni ali navdahnjeni. Toda to ni namen te knjige. Poskusil sem jo napisati tako, da boste prišli v isti položaj, v katerem sem se znašel sam, ko sem jo dokončal: da boste nase gledali bolj ponižno. Upam, da boste pripisovali manj pomena zgodbi, ki si jo dopovedujete o svoji posebnosti; to vas bo razbremeni, da boste lahko *izpolnili* pomembne naloge, ki ste si jih zastavili.

EGO
JE NAŠ
SOVRAŽNIK

UVOD

Prvo načelo je, da se ne smete slepiti – in prav vi sami ste oseba, ki jo najlažje preslepitate.

– RICHARD FEYNMAN

Morda ste mladi in kipite od ambicioznosti. Morda ste mladi in vam ne gre kot po maslu. Morda ste zaslužili prve milijone, podpisali prvo veliko pogodbo ali bili izbrani v kako elitno skupino. Morda ste že nabrali dovolj dosežkov za eno življenje. Morda ste presunjeno spoznali, kako samotno je na vrhu. Morda ste v kritičnem obdobju zadolženi za vodenje drugih ljudi. Morda ste bili ravnokar odpuščeni. Morda ste čisto na dnu.

Kjerkoli ste, karkoli že počnete – vaš najhujši sovražnik je znotraj vas: vaš ego.

»Zame to ne velja,« si mislite. »Nihče me ni označil za ego-centrika.« Najbrž ste se ves čas imeli za precej uravnovešeno osebo. Toda pri ljudeh z ambicijami, talentom, elanom in potencialom se ego ponavadi prikraide zraven. Prav to, zaradi česar smo tako obetavni kot misleci, izvajalci, ustvarjalci

in podjetniki, kar nas žene proti vrhu na teh področjih, kar nas dela ranljive za temno stran psihe.

To vsekakor ni knjiga o egu v freudovskem smislu. Freud je rad razlagal ego s pomočjo analogije – naš ego je jezdec na konju in naše nezavedno predstavlja žival, ki jo ego poskuša usmerjati. Sodobni psihologi pa uporabljajo besedo egoist za nekoga, ki je nevarno zagledan sam vase in ne upošteva nikogar drugega. Takšne definicije so lahko resnične, vendar praktično neuporabne izven klinične prakse.

Tisti ego, ki ga največkrat srečamo, ima manj formalno definicijo: nezdravo prepričanje o lastni pomembnosti. Aroganca. Samoljubna ambicija. To definicijo bomo uporabljali v knjigi. Gre za trmastega otroka, ki tiči v vsakem človeku, ki zahteva, naj bo po njegovem, ne glede na vse druge in vse drugo. Potreba biti *boljši*, biti *več*, dobivati priznanja preko vseh razumnih meja – to je ego. To je občutek superiornosti in zaverovanost, ki sega onkraj samozavesti in talenta.

Ego je na delu, kadar je naš pogled nase in na svet tako pretiran, da izkrivlja realnost, ki nas obdaja. Kot je razložil nogometni trener Bill Walsh, »ko samozavest postane arogantnost, odločnost postane trmoglavost, samozaupanje postane nepremišljenost«. To je tisti ego, ki nas, kot je svaril pisatelj Cyril Connolly, »vleče navzdol kot gravitacija«.

S tega zornega kota je ego sovražnik tistega, kar bi radi, in tistega, kar imate. Mojstrstva. Resnične ustvarjalnosti. Dobrega sodelovanja z drugimi. Lojalnosti in podpore. Dolgega življenja. Ponovitve in ohranitve vaših uspehov. Ego odbija prednosti in priložnosti, a je po drugi strani magnet za napake in sovražnike. Je kot Scila in Karibda obenem.

Večina ljudi ne spada med egocentrike, toda ego je v srčki skoraj vsake težave in ovire: od tega, zakaj ne zmagamo, do tega, zakaj moramo ves čas zmagovati in premagovati druge; od tega, zakaj nimamo, kar bi imeli radi, do tega, zakaj se ne počutimo nič bolje, kadar imamo, kar smo si želeli.

Tega ponavadi ne vidimo, pač pa mislimo, da je nekaj drugega krivo za naše težave (največkrat so to drugi ljudje). Kot je pred tisočletji opazil pesnik Lukrecij, smo kot »bolnik, ki ne pozna vzroka svoje bolezni«. Še posebej to velja za uspešneže, ki ne sprevidijo, kaj vse jim preprečuje ego, ker imajo pred očmi samo to, kaj vse so že dosegli.

Pri vseh ambicijah in ciljih, ki jih imamo – tako majhnih kot velikih –, nas ego spotika med potjo.

Znameniti direktor družbe ITT Harold Geneen je egoizem primerjal z alkoholizmom: »Egocentrik se ne opoteka, ne meče stvari z mize, ne jeclja in se ne slini. Namesto tega postaja vse bolj aroganten, in nekateri ljudje to aroganco napačno razumejo kot izraz moči in samozavesti.« Lahko bi rekli, da se napaka prenaša tudi nanje, če ne začutijo, da so se tega nalezli tudi sami.

Če je ego tisti glas, ki nam šepeta, da smo boljši, kot smo v resnici, lahko rečemo, da ego preprečuje pravi uspeh, ker nam onemogoča neposredno in iskreno povezavo s svetom okoli nas. Neki nekdanji član terapevtske skupine Anonimni alkoholiki je ego definiral kot »zavestno ločevanje *od*«. Od česa? Od vsega.

To ločevanje se kaže na razne negativne načine. Če smo se obdali z zidom, ne moremo delati z drugimi ljudmi. Ne moremo izboljševati sveta, če ne razumemo niti njega niti sebe.

Ne moremo sprejemati ali upoštevati odzivov iz okolja, če nismo sposobni ali pripravljeni slišati zunanjih glasov. Ne moremo prepoznati priložnosti – ali jih ustvarjati –, če ne vidimo tega, kar je pred nami, in namesto tega živimo v lastnih fantazijah. Brez *natančne* ocene naših lastnih sposobnosti v primerjavi z drugimi, ne moremo imeti zaupanja, pač pa imamo le privide. Le kako naj motiviramo, vodimo ali dosežemo druge ljudi, če ne poznamo njihovih potreb, ker smo tudi sami izgubili stik z lastnimi potrebami?

Umetnica Marina Abramović je neposredna: »Ko začneš verjeti v svojo odličnost, je to smrt tvoje ustvarjalnosti.«

Samo ena stvar ugaja ego – udobje. Ustvarjanje odličnosti – pa naj bo to v poslu ali na primer v športu – je pogosto zastrašujoče. Ego omili ta strah. Ego je balzam za negotovost. Racionalne in čuječe dele naše psihe odrine na stran in jo zapolni z bahanjem in osredinjenostjo nase; ego nam pove, kar hočemo slišati, kadar to hočemo slišati.

Toda to je kratkotrajen obliž z dolgoročnimi posledicami.

EGO JE BIL VEDNO PRISOTEN. ZDAJ JE ŠE VIŠJE
DVIGNIL GLAVO.

Današnja kultura še bolj kot kdaj prej omogoča hranjenje ega. Še nikdar ni bilo lažje razlagati o sebi naokoli in se hvaliti. S svojimi dosežki se lahko bahamo milijonom oboževalcev in sledilcev, kar so včasih lahko počeli samo rock zvezdniki in voditelji kultov. Svojim idolom lahko sledimo na Twitterju in se pogovarjamo z njimi, prebiramo knjige in gledamo predavanja iz serije *TED Talks*, pobiramo inspiracije kot nikoli prej (za vsako stvar obstaja aplikacija

na pametnem telefonu). Lahko se imenujemo na položaj direktorja podjetja, ki obstaja samo na papirju. Na družabnih omrežjih lahko oznanjamo velike novice in nato opazujemo deževanje čestitk. V medijih, ki so nekoč veljali za branike objektivnega novinarstva, lahko objavljamo članke o samih sebi.

Nekateri se tega poslužujejo bolj kot drugi, a razlika je le v obsegu.

Ob naprednih tehnoloških možnostih danes poslušamo predvsem, kako edinstven je vsak od nas. Pravijo nam, naj razmišljamo velikopotezno, živimo velikopotezno, naj si upamo sanjati o velikih rečeh. Prepričani smo, da sta za uspeh potrebna drzna vizija in pogumen načrt – navsezadnje so to dvoje imeli ustanovitelji tega ali onega uspešnega podjetja ali člani zmagovite športne ekipe. (Vendar ali je bilo res tako? Čisto zares?) V medijih videvamo šopirjenje uspešnežev s tveganimi dejanji in potem v iskanju uspeha tudi sami poskušamo najti pravo pozo zase.

Domišljamo si vzročno povezavo, ki pa je v resnici ni. Sklepamo, da so simptomi uspeha isto kot uspeh sam – v svoji naivnosti mešamo vzrok s stranskimi učinki.

Že res, da je ego komu tudi koristil. Številni slavni liki iz zgodovine, tako moški kot ženske, so bili razvpiti egocentriki. Toda ravno tako so bili egocentriki mnogi poraženci. Pravzaprav jih je bilo med poraženci še veliko več. In vseeno danes živimo v kulturi, ki nas spodbuja h kockanju: tvegajmo, ne glede na to, kaj je na kocki.

KJERKOLI SMO, EGO JE VEDNO Z NAMI.

Ves čas življenja se ljudje nahajamo v eni od treh faz. Vzpenjamo se, prizadevamo si nekaj storiti – pustiti sled za seboj. Smo na vrhu, za nami je uspeh – morda velik, morda majhen. Ali pa smo na dnu, ker je za nami neuspeh – nedavni ali dolgotrajni. Večina od nas prehaja med temi stanji sem in tja – najprej si prizadevamo, dokler nam ne uspe. Potem uspevamo, dokler se nam ne obrne navzdol ali dokler si ne zaželimo še več. In po neuspehu si lahko spet začnemo prizadevati za nov uspeh.

Ego je naš sovražnik v vseh treh stanjih. Po svoje je ego sovražnik grajenja, vzdrževanja in obnavljanja. Kadar se stvari dogajajo hitro in zlahka, nam to ni mar. Toda v burnih časih ali v težavah ...

Zato sem knjigo razdelil v tri dele: Vzpenjanje, Vrh, Dno.

S takšno razdelitvijo vam želim pomagati, da zgodaj ukroтите svoj ego, preden nastanejo slabe navade, da odrinete skušnjave ega in se namesto tega oprimate discipline in ponižnosti v uspešnem obdobju in da negujete moč in trdnost, da vas neuspeh – ko vam sreča obrne hrbet – ne potopi. Skratka, knjiga naj nam pomaga biti:

- ponižen ob prizadevanjih;
- ljubezniv v času uspeha;
- odporen ob neuspehih.

Vse to ne pomeni, da kot človek niste edinstveni ali da pred vami ni pomembnega prispevka k človeštvu v vašem omejenem času na tem planetu. To ne pomeni, da nimate

možnosti, da bi presegli svoje prejšnje dosežke, da bi navdahnjeno ustvarjali, da bi stremeli k ambicioznim spremembam in inovacijam. Nasprotno, prav zato, da bi vse to lahko pravilno počeli in se spoprijemali s spremljajočimi tveganji, potrebujemo ravnotežje. Kot je nekoč omenil kveker William Penn: »Stavbe, ki so močno izpostavljene vremenskim nevšečnostim, potrebujejo trdne temelje.«

KAJ PA ZDAJ?

Knjiga, ki jo imate pred seboj, izhaja iz optimistične predpostavke: Vaš ego ni nepremagljiva sila, ki se ji morate ves čas uklanjati. Da se shajati z njim. Da se ga krotiti.

V knjigi bom prikazal primere osebnosti, kot so William Tecumseh Sherman, Katharine Graham, Jackie Robinson, Eleanor Roosevelt, Bill Walsh, Benjamin Franklin, rimski vojskovodja Flavij Belizarij, Angela Merkel in George C. Marshall. Ali bi lahko opravili to, kar so – rešili propadajoča podjetja, dosegli vojaške uspehe, postali vele mojstri bejzbola, revolucionarno prenovili taktiko pri ameriškem nogometu, se uprli tiraniji, pogumno prenesli udarce usode –, če bi jih ego onesposabljal? Njihovo zavedanje realnosti – za katero je pisec in strateg Robert Grewene nekoč dejal, da se moramo v njej počutiti kot pajek v svoji mreži – je bilo bistveno pri njihovih velikih umetninah, knjigah, načrtih, poslih, marketingu in vodenju.

Ko proučujemo take ljudi, ugotavljamo, da so stali trdno na tleh, da so bili budni in nepopustljivo realni. S tem ne pravim, da kdo izmed njih ni bil kdaj tudi žrtev svojega ega. Vendar pa so ga znali obvladati, ga pravilno usmerjati in ga

potlačiti, kadar je bilo treba. Bili so veliki, a obenem skromni moške in žene.

Čakaj, čakaj, kaj pa tainta, ki je imel velikanski ego, pa je bil uspešen. Kaj pa Steve Jobs? Kaj pa Kanye West?

Seveda lahko racionaliziramo slabo vedênje tako, da s prstom pokažemo na izstopajoče primerke. Toda nihče ni resnično uspešen zaradi tega, ker je samozaverovan, obseden ali odmaknjen. Res je, da te značilnosti pripisujemo nekaterim dobro znanim likom, vendar enako velja tudi za nekatere druge lastnosti: zasvojenost, zlorabo (sebe in drugih), depresijo, manijo. Pravzaprav pri teh ljudeh opazimo, da so svoje najboljše reči opravili v trenutkih, ko so se uprli svojim impulzom, pomanjkljivostim in pregreham. Največ lahko opravimo takrat, ko smo osvobojeni ega in druge prtljage.

Zato si bomo ogledali tudi osebnosti, kot so Howard Hughes, perzijski kralj Kserkses, John DeLorean, Aleksander Veliki, in svarilne zgodbe o drugih, ki so izgubili stik z resničnostjo. Te zgodbe nam prikažejo, kako tvegano igro lahko igra ego. Ogledali si bomo drage lekcije, ki so se jih naučili, in visoko ceno, ki so jo plačali zanje. Videli bomo, da najuspešnejši ljudje pogosto nihajo med ponižnostjo in egocentričnostjo ter v kakšne težave jih to privede.

Ko je ego potisnjen vstran, nam ostane samo tisto, kar je resnično. Na njegovo mesto stopita ponižnost – da, utrjena ponižnost – in samozaupanje. Medtem ko je ego umeten, je samozaupanje trdno. Ego je ukraden, samozaupanje je zaslužen. Ego je samoizvoljen, njegovo košatenje je na trhlih nogah. Eden vas opremlja, drugi vas poneumlja. Eden je zdravilen, drugi je strupen.

Kot boste videli na naslednjih straneh, je takšno samozaupanje iz neopaznega in podcenjevanega generala napravilo velikega ameriškega vojskovodjo in stratega v državljanski vojni. Ego je nekega drugega generala, ki je bil po tej vojni na vrhu moči, pokopal in ga pahnil v bedo in sramoto. Eden je iz tihe, umirjene nemške znanstvenice napravil voditeljico in gonilno silo miru. Drugi je dva briljantna in drzna inženirja 20. stoletja najprej povzdignil v slavo in čast, potem pa ju pahnil v globine neuspehov, bankrotov, škandalov in blaznosti. Eden je v treh sezonah privedel najslabše moštvo iz lige NFL v finale Super Bowla in ga še dolgo obdržal na vrhu. V istem času je veliko drugih trenerjev, politikov, podjetnikov in piscev premagovalo podobne ovire, vendar so morali svoj položaj na vrhu kmalu prepustiti drugim.

Nekateri se naučijo ponižnosti. Drugi se oklenejo ega. Nekateri so pripravljeni na valove usode, tako pozitivne kot negativne. Drugi pa niso. Kaj boste izbrali vi? Kdo boste postali?

To knjigo držite v rokah, ker čutite, da si boste morali prej ali slej, zavedno ali nezavedno, odgovoriti na to vprašanje.

No, zdaj smo pred njim. Lotimo se ga.